

Nro. 28.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Octobernek 6-dik napján 1797-ik
esztendőben.*

B é t s.

A Palatinus Ö Kir. Hertzegsége, a' közelebb múlt hónapnak 28-kán érkezett vala meg ide Bétsbe. — A' Pétersburgi Udvarnál vólt Cs. Kir. követ, Gróf Kobentzel, Cs. Kir. Generál-Major Gróf Meerfeldtől kísértetve, Sept. 27-kén érkezett vala meg Laybachba, a' ki onnan Görtzbe ment, Gróf Meerfeld pedig a' maga utját Udine felé folytatta, a' melly idő alatt, a' Kárnioliába fekütt, és a' Fegyver-Tármester B. Terzy vezérlése alatt lévő armádiához olyan parantsolat érkezett, hogy a' sátorfát fel-szedvén elébb nyomúljon, mellyre való nézve, az Oberlaybachnál feküdt Cs. Kir. szabad seregbéliek, és a' Lukovitz

E e

és *Rosarie* között való tábor is, Sept. 25-ke éjtszakaiján *Adelsberg* felé nyomult, mellyet a' *Vismárienál* fekütt tábor is, ugyan azon a' napon 10 órakor követett; 27-ben pedig, a' *Feistritz* ártillériás serege is, a' határ széléig nyomult elé, a' fő kvártély pedig még azon a' nap *Görtzbe* tétett által. — Ezeknek alkalmatosságával újj sán tzak hányattatván, a' készülétek úgy kezdettek tétettetni, hogyha az *Udinéi* Conferentziának reménységen kívül békességes ki menetele nem találna lenni, és az ellenség újra attackirozáshoz kezdene, a' mi seregeink, semmi részben is készületlenül ne találtassanak.

A' T. N. *Bihár* Vármegye törvényes Tábla Birája, T. *Vitéz József* Úr, ki is ez előtt a' *N. Várad*i kerületbeli Commissionál, közelebbről pedig, az Erdélyi F. Udvari Cancelláriánál szolgált, Ő Felségétől a' Magyar Cancellária mellé, Udvari Agensnek resolváltatott, és már a' hitét le is tette.

Frantzia Respublika.

A' *Párisi* két tanátsban mostanában elé forduló dolgok, sokkal serényebben folytattatnak, mint sem Sept. 4-ke előtt a' miképpen folytattattak vala. — *Párisból* Sept. 19-kén azt írják, hogy igen igazságnak tettző dolognak láttatik az lenni, hogy mind a' két tanáts, mentől hamarább, egy darab időre, egyik a' másiktól el-olozván, az országlás kormánnyát, egyedül a' Directorium kezire bizza. — *Barthelemyről*, és még három Deputatusok felöll azt hirtelik, hogy *Orléansba* igen beteges állapottal érkeztenek volna meg, a' kiknek szomorú és Melancolicus ábrázatjok vólt, *Pichegrüről* ellenben azt beszélik, hogy az egész történetet számba se vévén, vidám ábrázatot mutatott. — Ezen szerentsétlen személyek, egy olyan vas rostéljos, és bé-fedett szekeren vitettének, a' mellynek tsak előll és hátúl vólt egy kis jukatskája, a' mellyen a' világosság bé-mehetett, a' székér ajtoja pedig, minekutánna a' tsak most említett szerentsétlen személyek a' székérbe

bé-ültének volna, réájok zárottatott, és *Páristól* fogva *Orléánsig*, a' szekérből ki sem bortsáttatott, hanem az ételek, és az italók is egy kis jukán adattattanak-bé a' szekérben ülöknek. — Az Emigránsokat a' Directorium bé-záratott szekereken, és hufzároktól kísértetve küldi számkivetésbe. — *Párisban* nem régiben egy olyan törvény publikáltatott, melly szerént, hogy a' fejer népek férjfi köntösbe szerte széjjel járjanak, tellyességgel meg nem engedtetik. — A' Decasokon, vagy a' 10-dik napon, a' két tanáts tagjai ezután azért nem akarnak ülést tartani, mivel az által ök, mint törvénytévök, példát akarnak adni a' népnek a' Respublika vasárnapja meg-inneplésire. — Lord *Malmesburynak*, a' *Párisi* Directorium hivatalbeli tudósittást küldött, a' Sept. 4-kén történt dolgok iránt, melly felöll azt a' nevezetes megjegyzést tették, hogy még eddig, sem Anglia, sem pedig Austria nem vádoltatott azzal, hogy a' közelebbről történt öszve esküvésbe, leg kissebb részek is lett volna, a' mellyből a' békesség kedvellöji, igen jó következesekkel hizelkednek magoknak. — Hogy a' *Quackerek* (a) az ő törvényeik

(a) Quackereknek neveztetnek, a' keresztény vallástól el-szakadott azon társaság tagjai, a' melly az I. Károly uralkodása utolsó eszendeiben támadott vala Angliában. — Ezen társaság szerzője, egy Fox nevezetü tsizmadia (Schuster) völt, ki is Shropshireben, egy Drayton nevezetü mező városban született vala 1624-ben, és egy eszelös fejü, meg-romlott vérü, a' költemény formalására hajlandó, de e' mellett még is kevés eszü ember völt. Ez, azt hitte magáról, hogy benne valamelly különös Isteni világosság vagyon, ki is az álomnak sokat hívö nép közé mennén, ötet arra vette, hogy az, az ő vélekedésére állott. Ezen új ember 1647-ben, az Úrhoz lejendö belső Isteni meg-térésről való tanittás fundamentumit kezdette vala prédikállani, és úgy adta vala ki

Szerént, a' leg nagyobb valóságon, az Istenen kívül, senki előtt is a' magok kalapjaikat fejekről

magát, mintegy rendkívül való Apostól, ki is a' papokkal veszekedni kezdvén, a' templomokba nyargalt, és prédikállani kezdett vala, mikor pedig nem prédikállott, akkor a' prédikálló székben talált más papokhoz addig beszélt, míg azoknak a' prédikálló székből letett szállaniak; hogyha pedig valahol olyan papra talált, a' ki a' prédikállásra kérte őtet, akkor magát azon szin alatt mentegette, hogy ő a' végre jött volna el, hogy a' népet, az a' féle külső tzerémoniáktól elszoktassa, és a' Kristushoz vonja. — Erre való nézve azért, egy magos székre fel-álván, arról, de prédikálló székből soha sem prédikált. — Ő is, mint szintén más eszelősek, külömbkülömbféle leveleket, intéseket, homályos szollások formájit, 's több e' féleket irt, és a' maga viselete által annyira megsaporodott az ő vélekedésére hajlok száma, hogy azok, az azután való esztendőben, egy különös gyűlést tartottanak. — Ezután tsak hamar, az ő vélekedésére állottanak Aldám Tamás, Richárd Farnsvorth, Villiam Dewsbury, Audland János, és Hogwill Ferentz, és ezek a' Fox vélekedéseit sokkal inkább kezdték ki-terjeszteni. — A' Quackerek nevezete, melly is Anglus nyelven annyit tesz, mint részkető, 1650. dik esztendőben vette a' maga eredét, addig pedig a' Quackerek magokat, a' világosság gyermekének és vallójának neveztek. Midön pedig Fox, a' tsak most említett esztendőben, a' békességet szerző itelő birák eleibe állittatott volna Darbyban, a' kik őtet, a' fenyítették házába (Zuchthaus) akarták vala küldeni, a' körüllette álloknak, nagy lelki felindulással így szollott: Rettegjetek az Úrnak szava előtt! Az itelő birák közül azért egyik, egy Bennet nevezetű, őtet részketőnek (Quackeknek) nevezte, melly nevezetet azután a'

le nem vészik, a' közönségesen tudva vagyon. — Sept. 18. kán egy ilyen *Quacker* jelenvén meg az ifjak tanáttsa palotája tornáttzában, a' kalapját fejről le nem véve, ez az ifjak tanáttsában, az iránt való vetélkedésre szolgáltatott alkalmatosságot, hogy bé-fedezett fővel, meg-szenvedjéké ötöt ottan, vagy nem? mellyre végtére a' határoztatott meg, hogy a' másoknak adandó példára való nézve, a' *Quacker* vagy le vegye a' kalapját, vagy pedig a' tanáts házából mennyen-ki, mellyre a' *Quacker* inkább el-ment, hogy sem a' kalapját le-vette volna.

A' törvénytévő test gránátirossai Kommandánsa *Ramel* pappirossai el lévén petsételve, azok között olyan egynéhány darab leveleket találtnak, a' mellyek *Cochonról* és *Carnotról* szollottanak, de minthogy azon levelek, mind tzifrákkal, és olvashatatlan módon irattattanak, azért újra el-petsételtettek. — Polgár *Vimár* iránt azt hirlelik, hogy a' Justiz-Ministerséget nem vállolta fel magára. — A' Frantzia Országi újság levelek, olyan kegyetlen tselekedetről emlékeznek, a' melly minden dühösséget, és kéttségben esést fejül múl: — Egy *Versáliai* lakos, valamelly bankerotirozás által, 120,000 livráit találván el-veszteni, a' gyermekeit méreggel-meg étetvén, azután a' feleségit meg lötte, végtére pedig magát is meg-

nép tsufságból fel kapván, mind a' mái napig fenn maradt, a' melly nevezetnek fenn tartására, talám az is nagy alkalmatosságot szolgáltatott, hogy midőn valamelly személyek meg tértenek, az igazság hatalma meg bizonyítására, sőt az ő társaságok ellenségei, a' meg nem tértek is, gyakorta részkettenek. — Azonban a' Quackeri nevezetet, egyenes értelemben vévén, magok a' Quackerek is kedvellik, de még is inkább szeretik magokat, a' világosság meg-ismérőjinek neveztetni — a' kik egyik a' másik között, egymást barátjainak szokták nevezni. (A' folytatása máttzor).

ölte. — A' *Párisi* Directorium egynéhány téátrumokat azért záratott-bé, hogy azokban Jákobinusi darabokat játszodtanak, a' Directorium pedig nem akarja, hogy az ennekelötte vólt rettenetes Systema újra fel-állittattassék. — Az ifjak tanáttsa azt decretalta, hogy ezután, Sept. 4-két örökké meg-innepeljék, és az azon a' napon történt dologra való nézve, örökké való emlékezetnek okáért, egy emlékeztető oszlop emeltessék. — A' Directorium szolgáltatóván alkalmatosságot réájja, az ifjak tanáttsa azt decretálta, hogy a' nemzet adosságának két harmad része ki fizetésére, a' melly négy ezer millió livrákra megyen, pappiros pénz készittessék, mellyet a' Status a' nemzeti jószágok el-adattatásakor pengő pénz helyett fog el-venni, ez a' *Párisi* Speculansokat nagy mozgásba indította. — Ezen Decretumnak kétség kívül az a' fel-tett tzielja, hogy a' nemzeti jószágok el-adattatását annál inkább közelittse, a' nemzet adosságát pedig le-fizettethesse. — De a' már a' kérdés, hogy ezen pappiros pénz újj neminek, minémű betse fog lenni a' Circulatióban? — —

Német Ország.

A' Sept. 22-kén költ *Frankfurti* levelek azt hirlelik, hogy a' Generál *Hoche* meg-hidegedett tetemei, *Neuwidbe* vitettetvén által, onnan Frantzia Országba fognak vitettetni, más rendbéli levelekből pedig azt olvassuk, hogy *Koblentznél Pétersbergen* fognak el-temettetni — kinek életebeli nevezetesebb történetei így adattatnak elé: *Hoche* *Lajos Lázár* 1784-dik esztendőben, a' Frantzia gárdában kezdette vala a' maga szolgálatját, és minden katonai gráditsokon keresztül menvén, 1793-ban, Oct. 23-kán, Divisions Generállá; és ugyan azon esztendőben Nov. 15-kén, a' *Mosai* armádia fő vezérévé lett; 1794-ben Mártziusig a' meg-szállott *Landau* várát, *Pichegrüvel* együtt ő szabadtotta fel; a' Császári seregeket *Alsátziából* ő nyomta-ki, és a' Prussiai katonákkal együtt ő kényszerítette arra, hogy 1793-ban a' *Rénuson* keresztül

visszá nyomúljanak; annakutánna 1794-ben hivatalából ki-tétettetvén, fogságra tétetett vala, de ugyan tsak azon esztendő vége felé, a' *Bresti* és a' *Cherburgi* táboroknak fő vezérévé lett, és 1795-ben Jul. 20-kán, a' *Quiberon* fél szigetében, az Emigránsokkal meg-ütközvén, mind el-fogta őket, ezen esztendő elejin pedig, a' *Sámbreri* és *Mosai* armádiák fő vezérévé tétettetett vala.

A' *Rénus* bal partyán, a' melly helységeket a' Frantziák meg szállottanak, mindenfelé Emis-sariusokat küldtettenek-ki, a' kik a' jó polgároknak, minden protestatiójok ellen is, az ő neveiket úgy írják a' magok listájokba, mintha ők a' Revolutió kedvellői vólnának. Ezen gonosz mód-ra készült listát, annakutánna elé mutatván, az által azt akarják meg-bizonittani, hogy a' Status változását a' lakosok kívánják.

Az *Augsburgi* püspökséghez tartozó *Schwabmünchen* nevezetű mező városotskában, a' közelebb múlt tavasszal 26. Sept. 26-kán pedig újjonnan 12 házok égtenek-el; *Svévia* felöll, a' *Rénus* partyán tsak 6000 emberekből álló Frantzia truppok feküsznek. — A' *Rénus* bal partyán lévő német lakosok helységeekben, a' hammú alatt lappangott Revolutió szikráji ki-óltásokra, a' *Bonóniai* Frantzia Commissió olajot kezdett réájok öntözgetni. A' *Kolonia* meg-tébojodott lakossai, a' *Cisrhena-na* Respublikát proclamalván, e' mellett olyan együgyüségre is vetemedtenek, hogy Sept. 18-kán, azon három Rebelliseknek is innepet tartottanak, a' kik a' közelebb múlt században, a' *Kolonia* Magistratus ellen fel-támodván, azok közül egy *Jülich* nevezetűnek, a' réájja tett törvénytetel szerint, a' háza le-szaggattatván, annak helyibe, egy gyalázatot képzeltető oszlop emeltetvén, a' másokat meg-intő példára való nézve, a' *Jülich* feje értzből ki-tsináltatván, azon oszlop tetejére helyezettetett vala. — Ezen értzből készitterett fejet, az említett maszlagos eszü lakosok le-vévén, mint valamelly triumphus jelét, úgy hordozták szerte széjjel az utzákan nagy tzérémoniával.

A' *Sámbrei* és a' *Máási* ármádiák fő vezér-
lését, az újjabb levelek hirlelése szerént, Generál
Scherer vette a' kezéhez. — A' *Bonóniai* Frantzia
Commissió, a' *Rénus* bal partyán lévő lakosok
meg-maszlagosításokra való nézve, ezt határozta-
meg: 1) Hogy valakik a' Respublikai igazgatás
módját bé venni, és a' *Cisrhenana* Respublikához
tsátoltatni kívánnak, azok Septemb. 22-től fogva,
semmiféle dezrát nem fizetnek, és az úgy nevez-
tetett *Lehnrecht* alóll is fel fognak szabadittatni.
2) Azon helységekben lévő 'Sidók is, Septemb.
22-től fogva, a' töllek venni szokott vám (*Juden-
zoll*) adásától mentek léznek. Erre való nézve
3) Az említett helységek lakossai, a' Frantzia
Commissiónak rövid idő alatt adják-bé irásba,
hogy ők a' Respublikanusai igazgatás formáját
akarják bé-venni. 4) A' Respublika 5-dik eszten-
deje utólsó hat hónapjaira való, és az említett
helységek által fizetendő Contributióban semmi
változás nem fog tétettetni. 5) A' fennebb irt
punctumok, a' közönségessé való tétel végett,
azért küldettessenek a' Frantzia Commissariusok
kezekbe, hogy ők is magokat azokhoz tartsák,
és hogy a' helységekbeli Magistratusok, igazgató
székek, azokat mind a' két nyelven le-irván, kö-
zönséges helyre szegeztessek fel.

Chee Praesidens.

Berdot Generál-Secretarius.

A' *Máás* és a' *Rénus* vizei között lévő meg-
hódoltatott helységekbeli kommandirozó Generál
Trigni, és Frantzia Commissarius *Rhetel* által, a'
Koloniai Magistratus újj tagjai, Sept. 19 kén iktat-
tattanak bé a' magok hivataljokba, a' kiknek a'
Frantzia Respublikához való hivségek iránt, a'
magok hiteket le-kellett tenni. — A' *Neuwidi*
térsegre, a' Frantzia Respublika fundaltatása in-
nepe fenn tartására való nézve, 12,000 emberek-
ből álló katonaság gyült vala öszve. — A' *Sám-
brei* és *Máási* ármádiáknál, a' Sept. 4-kén történt
Párisi dolgokat, némellyek kedvellették, mások
pedig nagyon zugolodtanak az iránt, nevezete-

sebben pedig azért, hogy a' papok újra számkivetésre condemnáltattak. — A' *Koblentzi* Magistratus tagjaivá olyan személyeket akarnak tenni a' Frantziák, a' kik a' Frantzia Respublika barátjai, a' kik pedig az új Respublika tagjaivá nem akarnak lenni, az Országokból ki-akarják őket hajtani.

Olasz Ország.

A' *Velentzeiek* attól kezdettének tartani, hogyha a' békesség megkötése még késni talál, a' Frantzia tábor, mindent megemésztvén, a' marhadögi által pedig sok kárákat szenvedvén, az éhség által kelletik nekik elveszni. — A' Cs. Kir. armádiák, mellyek az Olasz Ország szélén hosszan fekszenek, arra a' történetre, hogyha újjolag tártáznunk kellenek, egészen készen állanak. — A' Rómába küldetett új Frantzia követnek, a' *Bonaparte* testvérének Rómába lett megérkezésével, a' Pápa Ő Szentsége audientziát adván, azzal a' követ is, az Ő Szentsége, és a' Frantzia Respublika között kötött békesség ratificatioját általadta.

Nagy Britannia.

Sept. 12-kén, 6 órákig tartó Conferentziát tartván a' *Londoni* Ministerium, annak elbomlása után, az ahoz való alkalmaztatása végett, *Brookes* és *Magistra* kabinétsbeli Kurirok által; egy új rendelést küldött *Pitt* Minister Lord *Malmesbury*hoz, a' melly követtséget az a' szerentsétlenség találta, hogy midőn a' *Calais* felé menő utjában lett volna, a' tenger örvényétől elnyelettetett, a' melly szerentsétlen történetről való hirnek *Londonba* lett megérkezése után, Sept. 15-kén, *Lillé* felé újjra két kabinétsbeli Kurirok küldettettek-el, az előbbeni rendelések Duplicatumával. — Az Anglusok *Doris* nevezetű 36 ágyújú fregattájok, az *Irlándiai* partok szélén, a' Frantziák *Fátin* nevezetű 20 ágyújú rabló hajókat, mellyen 140 emberek voltak, elfogta.

A' *Londoni* levelek, a' *Frantzia* Director, *Douai Merlin*ről azt hirtelik, hogy ő egy szegény falusi ember gyermeke volna, ki is leg előbb a' *Douai* Parlamentum Procuratorává lett, és azután Királyi Secretariusi titulust nyert vala magának. Ezen újj Directorról azt a' meg-jegyzést téstik, hogy eleitől fogva álhatatos indulatú, és a' dolgba jól bé-látó vólt. — A' *Spanyól* Országból vett tudósittások szerént, a' békesség fejedelme Hertzeg *Alkudia*, a' Király testvére, *D. Louis* léányát vélzi magának feleségül. — Generál *Abercrombie* napnyugoti *Indiából*, az *Aréthusa* nevezetű fregattával, *Portsmouthba* szerentsésen, és nem üressen érkezett-meg, ki is az uttyában a' *Frantziák* 22 ágyújú rabló hajójokan kívül, a' *Hollandusoktól* 30,000 font sterlingeket érő kereskedő hajójokat fogta-el.

Török Ország.

A' *Belgrádi* Basának két rendbéli nevezetes parantsolatok küldettetenek *Konstántzinápolyból*, mellyeknek tellyesítése, fejének el-velztése alatt meg-parantsoltatott. — Az első parantsolat röviden tsak abból állott, hogy a' Cs. Kir. Jobbágyoktól, a' miféle portékák sequestraltattanak volna, azokat az ő tulajdonossainak minden haládékon kívül visszá adassa, és a' két esztendőkkel ez előtt meg-öletett *Pántsovai* Török dolgába, többet belé ne elegyedjék. A' második parantsolat az elsőnél még sokkal nevezetesebb, mivel, hogyha a' Cs. Kir. Birodalmokból valaki Török Országba által talál szökni, sőt ha a' Török vallásra állatt volna is, ötöt a' Basának még is ki-keletik adni. Továbbá azon rendelés adatott tudtára a' Basának, hogy a' jó szomszédtságot fenn tartani igyekezzék.

Elegyes Tudósittások.

Irlándiában a' rendkívül való esözések, olyan nagy árvizeket okoztanak, hogy az alacsonyabb helységeken minden gyűjteményeket, marhákat

el-hajtottanak, nevezetesen pedig *Kilkenny* városában, még a' házokat is le-szaggatták, holott a' vízbe, egynéhány emberek hóltanak belé. — *Hollandiába* újra parantsolat adattatott-ki az iránt, hogy onnan minden Frantzia Emigránsok hi-takarodjanak. — A' mig Generál *Hoche Vetzlárban* betegségben fekütt, addig a' városban se nem lovagoltanak, sem szekérral nem jártanak, az az útza pedig, a' hol az ő szállása vólt, szalmával vólt bé-terítve. — A' mint *Helvétziából* írják, a' *Veltlini* lakosok úgy mutatták, mintha a' *Cisalpinai* Respublikával egyesítettetni kívántanak vólna, de minekutánna, a' Frantzia ármádia tartására, 8 milliom livrát kívántanak töllek, elébbeni fel-tett szándékjoktól újjonnan el-állottanak. — Azt a' pestist, a' melly *Korsika* szigetiben uralkodik, a' Törököknek egy hajó törést szenvedett hajójáról vitték, valami nyereségen kapó emberek *Korsikába*, kik is a' Törökök vezedelembe forgó hajóokról, holmi portékákat ki-fogván, azokkal együtt a' pestist is el-vitték, a' melly miatt, igen kevés idő alatt, 100 embereknél többen meg-hóltanak *Murgóban*. — A' Frantzia Nemzeti Zsinat, Fructidornak 22-kén tartván a' magagyűlését a' *Notre Dámák* templomában, abban ezeket határozták-mag. 1) Hogy minden R. Catholicus Frantzia, magát a' Frantzia Respublika törvényének, valóban és igazán alájja vétetni köteles. 2) A' Frantzia Anyaszentegyház, a' maga lelki páfztorai közi, tsak azokat végye-bé, a' kik a' Frantzia Respublikához való hivségeket, a' törvény szerént bizonyosokká tették. 3) Ezen Decretum, Frantzia Ország minden Parochiájiban publicaltassék. — Generál *Hoche*ról némelly újság levelek azt írják, hogy hadi Minister *Scherer*hez igen kemény hangon írott vólna egy levelet, a' mellyben ötöt, haza árulásával, és a' Frantzia Respublikához való hivségtelenséggel vádolta, és végtére azt írta, hogy a' Frantzia Respublika is, a' *Scherer* nevéről rövid idő alatt el fog felejtkezni; a' *Hoche* ezen értelmű levelire *Scherer* is válaszolt, a' melly leveledzés, a' Directoriumnak is

tudására esett, de a' mint láttzik, *Scherer* a' maga polztyát nem fogja el-vezteni. — *Gallitziának* napkeleti tartományjaiban, *Bukovina* széliben, újra nyughatatlanság ütette ki magát, melyre való nézve, az ottan lévő katonaság, a' környülállásokhoz képest meg-erössített, hogy a' tsendesség annyival is inkább jobb móddal fenn tartathassék. — A' *Párisi* Directorium, Septemb. 7-kén, az iránt adott vala ki parantsolatot, hogy a' Frantzia Respublika *Basiléában* lévő követje, Polgár *Bacher* pappirossai el-petsételtetvén, annakutánna visgáltassanak meg, melly parantsolat minekutánna tellyesített, és nálla semmi gyanúságra alkalmatosságot szolgáló irások nem találtattanak vólna, a' maga hivatalának továbbrá is való folytatásában meg-hagyattatott. — *Tunisba* is a' pestis erőssen uralkodik.

Austriai Belgium.

A' *Lilléből* *Brüsszelbe* küldetett levelek hirtelik, hogy a' *Lilléi* békességet tárgyzó tractatus folyása, nagyon meg-kezdett vólna tsendesedni, mellynek mi lehessen a' valóságos oka, azt tudni nem lehet. — Lord *Malmesburyhoz* Sept. 12-kén érkezett meg *Londonból* egy Kurir, a' ki, a' mint gyanitják, egy olyan új Instructiót vitt Lord *Malmesburyhoz*, a' mellynek küldésére, a' *Párisi* zürzavaros történetek adtanak alkalmatosságot. A' *Párisi* újabb történetektől fogva, az egész *Austriai Belgiumban*, mindenütt olyan rendelések tettettének, a' mellyek a' közönséges tsendesség fenn tartására tszélloznak, és a' katonáknak mindenütt olyan parantsolat adattatott-ki, hogyha valahol valamelly lárma támadna, annak ha különben nem lehetne, erővel való le-tsendesítésére is elé áljanak. — Az a' törvény, a' melly a' *Belgiumi* azon Emigránsokat illeti, a' kiknek neveik, az Emigránsok neveik' listájából ki-húzatott vala, igen szorossan kezdett tökéletességre hajtattatni. — A' *Brüsszeli* Sept. 14-kén irt levelekből olvassuk, hogy a' Frantzia Respublika földjéről

Német Ország felé menő utok, a' Frantzia Respublika határaitól sietve ki-menni akarók által, egészen bé-borítottatott. — *Brüsszelből* 400 személyeknél több férjfiaknak, asszonyoknak, és gyermekeknek kelletik ki-menni, holott egyúthány templomokat zártanak-bé, mellyeket addig ki-nyitni nem akarnak, míg a' papok az Anarchia, ellen való hiteket le nem tézik. A' népnek mind az Országban benn, mind pedig az Orzágon kívül való leveledzéseire nagyon ki-nyilt szemekkel vigyáznak. — A' *Brüsszeli* papságnak nagyobb része, azon fontos kérdés iránt tartott egy tiikon való Congressust, hogy az Anarchia ellen, vagy pedig a' Frantzia Respublikához viseltetendő hivségek iránt való hiteket le-tegyéké vagy nem? mellyre végtére egy akaratból azt végzették, hogy a' tőlök kivánt hitek le-tételét, tellyességgel le ne tegyék. *Mechelnben, Antverpiában,* 's több más helységekben még sokkal gonoszabbúl van a' papok dolga, mintsem *Brüsszelben,* minthogy az azon helységekbeli papságok, az isteni tiszteletre való politziai vigyázatnak, magokat alájja nem vetették. —

Magyar Ország.

Szathmár Vármegyéből Sept. 16-kán: A' nevezetesebb dolgok között meg-érdemli a' köz tudományt nemes megyénkben *Mikola* nevezetű helységben már 80 esztendőktől fogva szokásban gyakoroltatott 's esztendőnként meg-ült Tatar innep. — Ezen innepet tartják a' nevezett *Mikolaiak* Kis Asszony hava' 29-kén, az az *Sz. János* fő vétele napján, annak emlékezetire, 's egyfzersmind Isten iránt való háládatosságnak fenn tartása végett, mellyet mind maga, mind maradékira nézve, Isten előtt fel-fogadott vólt 1717-dik esztendőben b. e. *Mikolai György,* a' midön hozzá tartozóival egyben, a' kegyetlen Tatarok rab szijja alóll ki-szabadúlt, a' mint a' mindjárt ki-irattatandó azon Tábláról, melly is a' *Mikolai* Templomban máig is fel van szegezve, bővebben és világosabban

ki van téve. — Mivel pedig az alább ki-irattandó Táblán, a' meg-izabadulásnak egész környülállásos Historiája fel-nintsen téve, tehát illendőnek véltem azt is ki-tenni, melly, igen rövideden ez: — *Borsánál a' Vaskapun, a' merre a' Tatárok Országunkból ki-menni szándékoztak, bizonyos keresztények észre vévén néki bátorodtak, és előre magokat elé-iktatván, a' nevezett Vaskapunál, a' szoros útakat élő fákkal bé-vagdalták, 's a' midön már a' Tatárok oda érkeztek, sem ide, se tova nem mehetvén, annyira le-vagdaltatták a' Tatárokat, hogy hirmondó is alig maradt meg közülök, ekkor izabadúlt-meg fenn nevezett Mikolai György is többed magával, mellynek emlékezetire, kegyes buzgóságából, azután emelte fel a' Templomban ezen emlékeztető Táblát: Sz. Pál Zsidó. 10. Rész. Vers 31. Rettenetes dolog az élő Istennek kezébe esni. Ennek eleven példáját látod ez emlékeztető Táblán, Anno Domini 1717.*

A' mikor a' Tatár Pogányság *Moldovából Kottzim felől Erdélybe Besztertzénél* ki üte, a' mezőséget véletlenül *Kolosvár* felé nagyobbára szágúldá, sok keresztényeket, hon és futó útjokban el-zsákmányola, a' *Szamos* mellyékén, *Déés Felső és Nagy Bányák*, és *Szathmár* környékét *Bereg-szászig*, onnan a' *Tisza* két mellyékét, *Máramaroson* által *Borsánál* dühösen el-rablá, 's hajtá. Engemet is, a' ki ezen emlékeztető Táblát ide tettem, ugymint *Mikolai Györgyöt* 29. August. életének szinte 45 esztendejében, édes feleségemmel, *Vitkay Ersébettel*, 16 esztendős édes *Mihály* fijammal, két esztendős édes Ersébet leányommal, *Mikolai Judith* testvér nénémmel, *Szodorai Mihály* és *Szirmai Ilona* édes gyermeke 's menyével *Csernel Ersébettel*, kinek *Szodoray Kristina* édes leánya, és *Dobay Klárával*; *Mikolai Ersébet* testvér *Hugomat Hütös Társával Bogdány Zsigmondal*, fiával *Zsigmondal*, *Mihállyal*, leányival *Borbárával* és *Katával*, *Szirmay Istvánt* feleségével *Gyulay Annával*, fiával *Györgyvel*, *Sarkadi András* fiát a' *Fertös Almási Templomnál*, és ezeken kívül

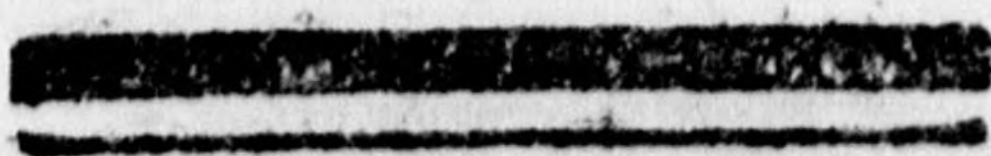
ezen helyből futásban esvén a' pogány rabságban maradt 16 feleinkel együtt dühösen el-rabla. De az élő Isten kegyes ortzájának tekintete, 30-dik Aug. én magam, 's ezen Táblán ki-neveztek pedig azután nyóltzad napra, az egy árva Rab *Szirmay Ilonán* kívül tsudállatosan meg-szabadúltak. Mellynek emlékezetire, Augustusnak 29-dik napját egy akaratból, bűnön törődő lélekkel, szives 's szent böjtöléssel, háromszor templombeli búzgó Isteni szolgálatra 's inneplésre szenteltük, 's következő maradékinknak emlékezetül adván, az élő Istennek velünk e' tsudálatos ítéletét 's szabadítását, 's ezen napot esztendőnként Istennek felszenteltett innepül minden külső rabottaságtól meg-szünyenek, kívánván szentül meg tartani. — *Jérémiás Rész 3. Vers 23. Bizony meg tsalattatunk a' halmoktól, és a' hegyeknek sokságától: Bizony az Izraelnek meg-maradása az Urban a' mi Istenünkben vagyon!* Ditsőség az élő Istennek Amen. Ezen innepet *Szathmár-Némethi* várossa is megtartja ezen külömbséggel, hogy nem *Sz. János* fő vétele napján, hanem előtte való vasárnap, a' melly nap *Úr* vátsorájával is él.

Nállunk az idők sok környülállásokban újjulásokra nézve tavaszt, erejekre nézve pedig *Kárikulát* mutatnak.

Ezen időhez mérve nem tsak az élő fák, hanem az ember is tsudállatos termést mutat; mert a' többek között *Szathmár Várossában* olly léány gyermek született, kinek két feje, négy keze 's négy lába vagyon, egy szóval, ez egy két testből öszve nőtt emberi állat, és még máig is életben vagyon.

Tudományokat illető tudósittás.

A' szaporán terjedő mái hitetlenségnek meg-gátolására, és a' keresztény vallásnak meg-ke-dveltetésére, igen alkalmas könyvetske jött-ki *Komáromban*, illyeu tzim alatt: *A' Vallás Győzede-lme a' mái Hitetlenek és Új Böltsek ellen, írta*

Frantzia nyelven Lancelin Úr 's. a' t. Minekutánna az Erdemes Szerző, ezen munkának első részében az új Filosofusi el-rendeléseket (systemákat) rövideden ugyan, de ellene állhatatlan fontossággal meg táfolta volna, azután egy Isteni Jelentésnek szükséges voltát adja az olvasónak eleibe, és annak jelenlétét világos, és minden kétséget fennmúló bizonyításokkal mutatja-meg. A' Könyvnek nem nagy a' kötetje, és még is mind annak fontos elő-adása, a' mit e' tárgyban más nagy munkákból nem kis fáradsággal kellene öszve szedni, és annak tsekély árra, könnyen meg szereshető állapotba helyhezteti mind azokat, a' kik tisztelik a' vallást, és gyönyörködnek annak tiszteletére írott munkákban: különös haszonnal élhetnek velle mind azok, a' kikre az Ifjúságnak köz- vagy házi nevelése vagon bizattatva, hogy így, gyenge tsemetéknek sziveikbe, jó korán a' vallást bétspegtetvén, azután az erköltsős életnek gyümöltseit annál bővebben szedhetnék. — Az árra 42 kr. Találtatik pedig

Fehérvárt Könyvkötő Lang Agoston.

Győrött Könyvkötő Müller Ferentz.

Ketskeméten Könyvkötő Veresmarti János.

Komáromban Könyvnyomtató Weinmüller Bálint.

Köszegen Engel.

Ó Budán Könyvkötő Kiss István.

Pápán Könyvkötő 'Soldos György.

Pesten Könyváros Veingand, és Institoris.

Pétsen az öregebbik Veidinger.

Pozsonyban Könyváros Sweiger, és Leeg.

Szegeden Kibling Jósef Uraknál.

Pucz Antal.

D. D. S.